Nota van beantwoording

Samenvatting en beantwoording zienswijzen n.a.v. voornemen aanwijzing Zwanenburgwal 218-230, Staalstraat 15-21 en Verversstraat 149-157 (kadastraal bekend als ASD05G02935G0000, ASD05G02936G0000, ASD05G02937G0000, ASD05G07578G0000), tot gemeentelijk monument.

Op het verzoek om zienswijzen (d.d. 30-9-2024) zijn drie zienswijzen binnengekomen per mail. Stichting Ymere en de eigenaren van Staalstraat 19 hebben een zienswijze ingediend. De bewoners van Zwanenburgwal 226 hebben na de zienswijzetermijn nog hun zienswijze gedeeld. Ook al is deze zienswijze na de termijn verstreken, mag hij wel worden meegenomen in de besluitvorming.

De binnengekomen zienswijzen zijn samengevat en de beantwoording ervan staat cursief eronder.

Stichting Ymere (d.d. 14 november 2024), binnengekomen per e-mail
Stichting Ymere investeert in overleg met het stadsdeel in de leefbaarheid van de buurten en haar complexen. Soms is het daarbij nodig om toegangen van complexen af te sluiten met een deur of een hek om overlast tegen te gaan die plaatsvindt in bijvoorbeeld portieken, nissen en trappenhuizen. Deze fysieke investeringen in leefbaarheid wil de stichting kunnen blijven doen.

Verder heeft de gemeente samen met de woningcorporaties gezamenlijke ambities om de woningvoorraad te verduurzamen, zoals ook vastgelegd in prestatieafspraken. Een monumentenstatus kan negatieve gevolgen hebben voor de stichting om deze afspraken na te komen. Een monumentenstatus leidt tot extra kosten en tijdsinvestering door uitgebreidere vergunning trajecten, of door beperkingen die effectieve oplossingen kostbaarder, moeilijker of zelfs onmogelijk maken. De stichting noemt het vervangen van een schuifraam door een ander soort raam als voorbeeld. Het is onduidelijk of dit soort veranderingen aan een complex mogelijk zijn met de status van gemeentelijk monument.

Stichting Ymere geeft aan graag in gesprek te gaan. Dit gesprek heeft 8 januari 2025 plaatsgevonden tussen stichting Ymere, Lotte Terwel stadsdeelbestuurder Centrum en portefeuillehouder Monumenten en Monumenten en Archeologie.

Reactie:
Fysieke investeringen in leefbaarheid blijven mogelijk, in zorgvuldig overleg met Monumenten en Archeologie en de Commissie Omgevingskwaliteit. Het uitgangspunt van de stad was bij de oprichting van deze woningbouw erop gericht om de stad zoveel mogelijk voor de bewoners te behouden en te herstellen. Het Post 65 erfgoed waar dit complex onder valt is in lijn ontworpen met het doel een leefbare stad voor haar bewoners te behouden. De nieuwbouw sluit daarom aan bij de structuur van de oorspronkelijke bebouwing en de menselijke maat staat ook in de nieuwbouw centraal. De Post 65 toevoeging is in lijn met de ambitie van de stad toen, zoals toenmalig wethouder Jan Schaefer zei in 1982: "het beleid van het bestuur is er zelfs opgericht om per buurt en per straat het karakter zoveel mogelijk te handhaven". (uit het boek "Straat na straat", ISBN 9789062785780).

Tijdens het gesprek op 8 januari 2025 is besproken dat alle mogelijke fysieke investeringen in leefbaarheid waaraan Stichting Ymere aan refereert, zoals het afsluiten van doorgangen, al zijn afgesloten. Het toekennen van de status van gemeentelijk monument maakt niet dat deze afsluiting

weggehaald dienen te worden. Het complex hoeft met het toekennen van de status van gemeentelijk monument niet naar oorspronkelijk ontwerp te worden teruggebracht.

Verder is verduurzamen gemeentebreed één van de belangrijkste beleidsdoelen; dit zal ook worden meegewogen bij een vergunningaanvraag door de Commissie Omgevingskwaliteit. De gemeenteraad heeft najaar 2024 ook de Uitvoeringsagenda Duurzaam Erfgoed 2024-2026 vastgesteld. Een monumentenstatus hoeft de verduurzaming van de panden dus niet te belemmeren. Bij het Loket Duurzaam Erfgoed kan in een vroeg stadium in de planvorming van de eigenaar al contact worden opgenomen voor laagdrempelig overleg over de mogelijkheden.

Omdat het complex Zwanenburg binnen de bufferzone van UNESCO Werelderfgoed Grachtengordel Amsterdam en in het Rijksbeschermde stadsgezicht van Amsterdam ligt is het bij wijzigingen aan het gevelbeeld een omgevingsvergunning nodig. Indien in het door Stichting Ymere genoemde voorbeeld van de vervanging van de ramen het gevelbeeld zou wijzigen, had de stichting ook zonder monumentenstatus een vergunning moeten aanvragen.

Mocht de eigenaar in de toekomst dikker isolatie glas willen aanvragen, zijn er mogelijkheden dit in de bestaande kozijnen te plaatsen zonder dat dit gevolgen heeft voor de beeldwaarde. In deze benadering zit overigens in dit geval geen verschil tussen de status gemeentelijk monument of binnen het beschermd stadsgezicht. Daarnaast beschikt het complex Zwanenburgwal al over buitengevelisolatie met een pleisterlaag (een ISPO gevel).

Het gewenste gesprek heeft 8 januari 2025 plaatsgevonden en daarbij is bovenstaande besproken en is verder afgesproken dat Monumenten en Archeologie aan de medewerkers van Stichting Ymere een presentatie komt geven over welke type beschermingen er bestaan in Amsterdam en hoe je daar een vergunning voor aanvraagt. Ook worden de contactpersonen binnen Monumenten en Archeologie per rayon gedeeld met Stichting Ymere zodat vooroverleg makkelijker kan plaatsvinden.

B. van Goudoever en M.E.J. Merkx (d.d. 28 oktober 2024), binnengekomen per e-mail
Staalstraat 19 is een afzonderlijk pand dat geen onderdeel uitmaakt van het ontwerp van de architecten De Ley/Oorthuys. Het heeft ook geen toegang tot het binnenterrein, de vloerhoogtes verschillen van de omringende panden, kent ander materiaalgebruik en maakt geen onderdeel uit van het door de vereniging Heemschut genoemde Post 65 periode.
Het verzoek is om het pand Staalstraat 19 uit de procedure te halen en de procedure voort te zetten voor de overige adressen.

Reactie:
Na nadere bestudering van de oorspronkelijke bouwtekeningen van het complex is inderdaad te zien dat Staalstraat 19 buiten het ontwerp van het stadsvernieuwingsproject gebouwencomplex Zwanenburgwal valt. Om die reden wordt de zienswijze van B. van Goudoever en M.E.J. Merkx overgenomen en wordt Staalstraat 19 uit de contour van het complex gehaald. Staalstraat 19 wordt niet aangewezen als gemeentelijk monument en daarmee vervalt tegelijkertijd ook de voorbescherming

C.S. Rombach en P.N. Groen (d.d. 30 september 2024), binnengekomen per e-mail
De zienswijzetermijn hebben de bewoners van Zwanenburgwal 226 bewust laten verlopen omdat ze zich helemaal kunnen vinden in de voordracht. Het pand is mooi en karakteristiek gelegen op de hoek van de Staalstraat en Zwanenburgwal. Het ontwerp als één gevel en met al het glas is bijzonder fraai. Als bewoners van Zwanenburgwal 226 kunnen we zeggen dat we blij zijn met

de voordracht. Hiervoor onze dank.

Reactie:
De zienswijze van C.S. Rombach en P.N. Groen wordt gedeeld door het dagelijks bestuur.